

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiectul de lege supus dezbaterii și adoptării are în vedere protejarea persoanelor vârstnice aflate în situații speciale, care necesită o formă de protecție specifică, mai ales în cazurile de aglomerație.

Concret, propun adoptarea unui act normativ privind accesibilitatea locurilor de parcare pentru pensionari, care să reglementeze ca un procent de 10% din numărul total al locurilor de parcare ale marilor lanțuri de magazine să fie destinate pensionarilor.

Necesitatea promovării acestei inițiative legislative a rezultat din realitatea conform căreia persoanele în vârstă întâmpină dificultăți reale atunci când își caută un loc de parcare în spațiile special amenajate ale hipermarket-urilor. Mai ales pensionarii cu probleme de sănătate se confruntă cu o stare acută de disconfort, iar, de cele mai multe ori, nu primesc niciun fel de sprijin din partea celorlalți cetățeni.

În aceste condiții, consider că seniorii noștri sunt îndrituiți să fie ocrotiți, fapt ce presupune, ca atare, crearea unei configurații de protecție deosebită.

Fundamentarea emiterii acestei inițiative legislative este întemeiată atât pe experiențele și constatările din realitatea cotidiană, cât și pe o serie de studii și practici internaționale în domeniu.

Această formă de discriminare pozitivă, propusă prin prezentul proiect de lege, este justificată nu doar de conduita comunitară din țara noastră, unde, din nefericire, avem destule exemple negative, dar și de nevoia instituirii unor reguli concludente în ceea ce înseamnă însănătoșirea comportamentului social cotidian.

Fără îndoială, avem nevoie de respectarea codului bunelor maniere, precum și de folosirea, pe scară largă, a unor gesturi uzuale de politețe și deferență în favoarea persoanelor în vârstă, mai ales în situațiile care impun acest lucru în spațiile publice.

Părinții și bunicii noștri aflați la pensie merită să beneficieze măcar de locuri de parcare preferențiale, atunci când merg la cumpărături. Din practica autohtonă rezultă că, în mai toate intervalele orare ale zilei, parcările supermarket-urilor sunt arhipline, fapt ce îngreunează exponențial demersurile persoanelor vârstnice de a găsi un loc liber în proximitatea intrării în magazin, în vederea facilitării deplasării acestora în condiții de siguranță.

Propunerea legislativă legiferează, de asemenea, atât teoretic, cât și practic, bunul simț, respectul, empatia și buna creștere, fie doar prin faptul că o atitudine educativă, o purtare civilizată, un comportament simplu, firesc și adecvat, sunt, din păcate, tot mai rare în societatea zilelor noastre.

Adoptarea acestei propuneri legislative este parte componentă a obligației statului de a lansa și aplica măsuri concrete de protecție specială pentru pensionarii României, care, după o viață de muncă, pot fi recompensați măcar din acest punct de vedere.

Totodată, există o serie de practici și reglementări legislative și juridice internaționale, atât în țările europene, cât și în state din alte continente, care încurajează politicile de discriminare pozitivă și stau la baza fundamentării acestui proiect legislativ.

Mai ales în ceea ce privește sprijinirea persoanelor în vârstă cu probleme de sănătate, Uniunea Europeană a elaborat un set ambițios de acțiuni și inițiative.

Concret, Directiva UE 2019/882 privind accesibilitatea își propune să facă viața mai ușoară milioanei de persoane vârstnice din Europa, precum și celor cu deficiențe temporare.

Cadrul legislativ european vizează sprijinul persoanelor care, din cauza vârstei înaintate sau a unor evenimente care au provocat incapacitate motrică temporară, au o capacitate limitată în utilizarea regulată a diferitelor medii, capitol în care se înscrie și prezenta propunere legislativă.

Similar cardului de dizabilitate, introdus în **opt țări europene, între care și România**, pentru a acorda anumite facilități acestei categorii, unele state au introdus **carduri de acces cu prioritate** pentru

categoriile de persoane cu incapacități sau nevoi speciale: femei însărcinate, persoane cu copii mici, vârstnici. Aceste carduri reprezintă o modalitate practică prin care deținătorul poate obține accesul prioritar la serviciile publice/administrative, comerciale, culturale, de educație, de agrement, precum și la alte servicii, precum parcare, spre exemplu.

Stabilirea de drepturi de **acces cu prioritate** pentru categoriile cu capacitate redusă reprezintă un domeniu nou, ceea ce explică și faptul că doar un număr restrâns de state le-au reglementat până în prezent.

Acolo unde există, reglementările privind drepturile de acces prioritar sunt cuprinse în legi separate, protecția vârstnicilor fiind legiferată însă în mod particular de unele state.

Legea priorității din Portugalia, adoptată în 2016, reprezintă o excepție prin cuprinderea în aceeași lege a mai multor categorii de persoane. Prin reglementările privind dreptul de acces prioritar se introduce conceptul de „incapacitate”, termen diferit de cel de dizabilitate, care desemnează o capacitate redusă/diminuată față de ceea ce ar fi „nivelul normal” (de motricitate/ activitate a individului). Definirea noțiunii de capacitate redusă este aplicată și persoanelor vârstnice.

Legislația privind accesul prioritar poate fi considerată un pas important în domeniu, oferind drepturi legale suplimentare persoanelor încadrate în diferite categorii de incapacitate - discriminare pozitivă. Această discriminare pozitivă este acceptată la scară largă, fiind parte din regulile de comportament social cotidian, din codul bunelor maniere sau ca gest de amabilitate/deferență uzuală în cele mai multe societăți.

În **Franța** este în vigoare **Cardul de mobilitate și incluziune (CMI)**, care are un **capitol distinct pentru persoanele în vârstă**, respective „**CMI Prioritate**”, un card special de mobilitate și incluziune, cu mențiunea „prioritate”, în scopul facilitării vieții cotidiene și a deplasărilor pentru persoanele cu pierdere/diminuare de autonomie.

Cardul „CMI Prioritate” a fost conceput pentru a acorda prioritate în spațiile publice (locuri în mijloacele de transport, în sălile de așteptare, la evenimente deschise publicului, prioritate la cozi etc.) deținătorului, cu sau fără însoțitor.

În baza acestui model, România ar putea emite astfel de carduri, care să permită parcare cu prioritate a pensionarilor în parcurile marilor lanțuri de magazine, dar și pentru alte structuri accesibile publicului, cum ar fi restaurante, dispensare/policlinici/spitale sau unități de agrement.

În **Italia**, legislația privind accesibilitatea derivă din Constituție unde, la articolul 3, se statuează că toți cetățenii beneficiază de demnitate socială egală și sunt egali în fața legii, fără deosebire de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice, condiție personală și socială. Republica Italiană are datoria de a îndepărta acele obstacole de natură economică sau socială, care limitează libertatea și egalitatea cetățenilor și împiedică astfel dezvoltarea deplină a persoanei și participarea eficientă a tuturor celor care muncesc la organizarea politică, economică și socială a țării.

În **Portugalia**, în anul 2016 a fost adoptată **Legea priorității nr. 58/2016**, prin care toate unitățile care oferă servicii sau asistență personală permit femeilor însărcinate, **persoanelor în vârstă**, cetățenilor cu handicap și părinților cu copii mici să treacă înaintea celorlalți clienți la rândul de așteptare. În caz contrar, se acordă amenzi de până la 1.000 de euro. „Această legislație ar fi inutilă dacă am putea aplica ceva simplu, numit bun simț, în viața de zi cu zi. Se pare că bunul simț nu este omniprezent și, prin urmare, a fost necesar să definim (regula de prioritate) cu ajutorul legii”, au subliniat inițiatorii legii. Prin urmare, persoanele în vârstă, alături de alte categorii, au obținut dreptul legal de a nu sta în așteptare („la rând”). Conform legii, o persoană este considerată cu incapacitate atunci când are un nivel de handicap recunoscut medical de cel puțin 60 % (față de nivelul

normal de motricitate) și are dificultăți specifice, care limitează sau împiedică participarea în condiții de egalitate. **Cetățenii în vârstă de 65 de ani sau mai mult și care au o „modificare sau limitare evidentă a funcțiilor fizice sau mentale” sunt considerați vârstnici și beneficiază de prevederile legii.**

În Israel, **Legea privind cetățenii seniori**, nr. 5750/1989, a fost modificată în 2017 astfel încât cetățenii în vârstă de minim 80 ani au dreptul de acces la servicii fără a trebui să aștepte la rând. Pentru a dovedi acest drept, seniorilor li se eliberează un card denumit „Scutit de a aștepta la rând” („Exempted from Waiting Line”).

De remarcat faptul că primele țări care au introdus astfel de prevederi sunt cele din **America de Sud**, care au dezvoltat în sistemele lor legislative inclusiv conceptul de atenție preferențială. Spre exemplu, **Peru** este una dintre primele țări care a adoptat (în 2006) **Legea atenției preferențiale**, iar **Brazilia** are **Legea privind statutul persoanelor vârstnice**, din 2003.

În **America Latină**, conceptul prin care se acordă facilități speciale persoanelor cu incapacități poartă denumirea generică de atenție preferențială („atención preferencial”). Acest concept este larg răspândit și face obiectul fie al unei legi dedicate, fie se regăsește într-un articol de lege sau într-o secțiune privind protecția consumatorilor. Câteva dintre statele

de pe continentul sud-american au deja încorporate în legislațiile naționale prevederile privind atenția preferențială.

Brazilia are un sistem specific de atenție preferențială în funcție de segmentul de populație beneficiară. Astfel, **Legea nr. 10.741/2003 privind Statutul Persoanelor Vârstnice**, la art. 3, are în vedere obligația generică a diferitelor entități de a asigura exercitarea cu prioritate a dreptului la viață, la sănătate, la asistență medicală și la securitate socială, alimentație, cultură, sport, timp liber și muncă a persoanelor vârstnice. Legea enumeră o serie de priorități, printre care obligația de a acorda **servicii de îngrijire preferențială, imediată și individualizată**. Această obligație o au atât entitățile publice, cât și cele private care oferă servicii pentru populație. Legea respectivă prevede și o regulă de supra-prioritate, pentru persoanele cu vârsta de 80 de ani și peste, acordându-le prioritate la servicii de îngrijire, în raport cu alte categorii de persoane.

În **Columbia, Decretul-Lege 19/2012** prin care se emit norme pentru a aboli sau reforma reglementările, procedurile și formalitățile inutile existente în administrația publică, prevede la Art. 13, intitulat **„Atenție specială pentru copii, femei însărcinate, persoane cu incapacități, persoane în vârstă și veterani”**, următoarele: „Toate entitățile de stat sau private, în scopul îndeplinirii funcțiilor lor

publice, stabilesc **mecanisme pentru acordarea unei atenții preferențiale** copiilor, persoanelor cu un anumit tip de incapacitate, femeilor însărcinate, **persoanelor în vârstă și veteranilor.**"

În Peru, **Legea nr. 28683 de modificare a Legii nr. 27408, pentru stabilirea atenției preferențiale acordate** femeilor însărcinate, copiilor și **vârstnicilor în locurile publice**, a intrat în vigoare la 11 martie 2006 și este între primele legi în domeniu. La art. 2, legea stabilește că entitățile publice și cele private, care oferă servicii publice, au obligația, printre altele, **„să scutească beneficiarii legii de a sta la rând (sau de orice altă modalitate de așteptare)”. De asemenea, legea specifică din Peru prevede implementarea unui mecanism de depunere a plângerilor împotriva funcționarilor, agenților sau angajaților publici care nu își respectă obligația de a acorda atenție preferențială persoanelor stabilite de lege (pe lângă păstrarea unui registru al sancțiunilor, pe care trebuie să îl aducă la cunoștința municipalității).**

Din perspectiva celor mai sus expuse, supunem spre dezbateră și adoptare Proiectul de lege privind accesibilitatea locurilor de parcare pentru pensionari, absolut necesar dezvoltării unor standarde de parcare destinate zonelor comerciale, care să asigure mobilitatea și confortul acestei categorii de persoane.

INIȚIATOR:

Daniel-Gheorghe RUSU –(Deputat Neafiliat

SUSTINATORI INITIATIVA LEGISLATIVA

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE	Grup parlamentar	SEMNATURA
1.	RUCU Daniel Ghe	Neafiliati	
2.	Antonel Sonea	-11-	
3.	CHIRA CLAUDIU	NEAFILIATI	
4.	SOVATILU CATTY	-11-	
5.	FLAIASU GABRIEL	-11-	
6.	GEORGE CONESCU	-11-	
7.	ADRIAN DASS	-11-	
8.	MIUTESCU ADRIAN	-11-	
9.	KOMAN NICOLAE	NEAFILIATI	
10.	AXINIA ADRIAN GEORGE	AUR	
11.	COLESA IULIAN	AUR	
12.	SCRIPNIC LIQU	AUR	
13.	Gheba Daniel Sorin	AUR	
14.	ANDRUSCACE ANTONIO	AUR	
15.	SUCIU SEBASTIAN	AUR	
16.	SERBAN GIANINA	AUR	
17.	TATRAS DAN	AUR	
18.	MITREA LUMINITA	AUR	
19.	XIAGY VASILE	NEAFILIATI	
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			